

Община Аксаково

Радослав Маринов, водещ финансов анализатор
r.marinov@bcra-bg.com

Весела Величкова, финансов анализатор
v.velichkova@bcra-bg.com

Николета Колева, финансов анализатор
n.koleva@bcra-bg.com

Кредитен рейтинг на община Аксаково	Първоначален рейтинг	Актуализация	Актуализация
Дата на кредитен комитет	04.02.2015	25.02.2016	16.03.2017
Дата на публикуване	06.02.2015	26.02.2016	17.03.2017
Дългосрочен рейтинг:	BB+	BBB-	BBB-
Перспектива:	Стабилна	Стабилна	Стабилна
Краткосрочен рейтинг:	B	A-3	A-3
Дългосрочен рейтинг по национална скала:	A- (BG)	A (BG)	A (BG)
Перспектива:	Стабилна	Стабилна	Стабилна
Краткосрочен рейтинг по национална скала:	A-1 (BG)	A-1 (BG)	A-1 (BG)

„БАКР - Агенция за кредитен рейтинг“ (БАКР) е третата пълноправна рейтингова агенция в ЕС, регистрирана съгласно Регламент № 1060/2009 на Европейския Парламент и на Съвета на Европа. Присъдените от БАКР кредитни рейтинги важат в целия ЕС и са изцяло равнопоставени с тези на останалите признати от Европейския орган за ценни книжа и пазари агенции, без териториални или други ограничения.

„БАКР – Агенция за кредитен рейтинг“ (БАКР) запазва присъдените на община Аксаково рейтинги:

- Дългосрочен кредитен рейтинг **BBB-**, перспектива: **стабилна**, краткосрочен кредитен рейтинг **a-3**;
- Дългосрочен рейтинг по национална скала **A (BG)**, перспектива: **стабилна**, краткосрочен рейтинг по национална скала **A-1(BG)**.

Използвана е официално приетата от БАКР методология за присъждане на кредитен рейтинг на община (http://www.bcra-bg.com/files/file_318.pdf).

За изработването на кредитния доклад и присъждането на кредитен рейтинг е използвана информация от оценяваната община, Министерство на финансите, Национален Статистически Институт, Агенция по заетостта, база данни на БАКР, консултанти и други източници на публична информация.

През 2015г. икономиката отчита реален растеж от 3.6% - най-високата стойност след финансовата криза, като най-голям принос има износът на стоки и услуги, подкрепен от нарастване в крайното потребление. Отчетеният растеж в БВП е повече от 2 пъти по-висок от постигнатия за предходните 2 години (1.6% за 2014г., 1.3% за 2013г.). През първото полугодие на 2016г. се забелязва нарастване в значението на вътрешното потребление за растежа на икономиката.

Потокут на чуждестранни инвестиции достига 3.7% от БВП, след като се е колебал около 3.1%-3.3% през предходните 3 години. Забелязва се значително нарастване в реинвестираната печалба през изминалата година, както и увеличение на инвестициите в дяловия капитал. Инвеститорите обаче остават предпазливи, като нивата на инвестициите се запазват значително по-ниски от годините

преди кризата. За полугодieto на 2016г. чуждестранните инвестиции се свиват леко спрямо същия период на предходната година – спадат до 2.0% от БВП (2.1% от БВП към Q2 2015г.).

Запазват се благоприятните промени на пазара на труда в страната – коефициентът на безработица (както и продължителната безработица като процент от активното население) запазват тенденцията си на намаляване след 2013г. За 2015г. средногодишна безработица възлиза на 9.2% (11.5% за 2014г.).

От началото на 2014г. се наблюдават дефлационни процеси, които достигат пика си в началото на 2015г. и се запазват до края на годината. Ситуацията на дефлация се запазва и през 2016г., като се предвижда изменението в ценовото равнище да е около -0.7% към края на годината. ЕК предвижда факторите, действащи в посока намаление на ценовото равнище, да се изчистят, и през 2017г. страната да премине към ситуация на ниска инфлация.

За банковата система събитията през 2014г. доведоха до появата на потенциална опасност за банковите институции от задълбочаване на банковата криза и засягане на по-голям брой участници в този сектор. Въпреки повишения риск във финансовата система, породен от отпадането на един от основните играчи и опасност от отпадане на втори, банките в България запазиха стабилността си. Обявените на 13.08.2016г. резултати от извършения преглед на качеството на активите и проведените стрес тестове за устойчивост на банките в България показват, че банковият сектор е стабилен, добре капитализиран и публична подкрепа на банки с ресурс, финансиран от държавния бюджет, не се налага.

Собствените приходи на общините в страната нарастват за пета поредна година през 2015г., като за този период кумулативният ръст е 28.0%, а само за последната година – 4.0%, при 3.7% за предходната година. През 2015г. обаче е прекъсната тенденцията на ръст в общите приходи, като е отчетен спад от 5.6% спрямо 2014г. Положителен фактор представлява повишението на дела на собствените приходи в общите, който след 39.1% през 2013г. и 38.0%

през 2014г., достига 41.8% през 2015г. и това е най-високото му равнище от 2003г. насам. Запазва се възходящата тенденция, очертана при приходите от данъци и местни такси, като темповете им са съответно 4.0% и 5.3% и превишават отчетените за предходната година (3.7% и 4.4%).

След ръст от 15.3% за 2014г., през следващата година нивото на разходите за местни дейности и дофинансиране на държавните остава почти непроменено (ръст под 1%). С най-голям дял в структурата им (47.6%) се запазват разходите за издръжка, които бележат увеличение от 4.8% на годишна база.

След две поредни години на свиване на просрочените задължения на общините в страната, през 2015г. отново се наблюдава тяхното нарастване (19.2% на годишна база) и размерът им достига 189.9 млн.лв. (159.3 млн.лв. в края на 2014г.). Към края на третото тримесечие на 2016г. просрочените задължения отново се повишават до размер от 193.7 млн.лв. С най-големи просрочия през този период са общините Перник (16.9 млн.лв.), Сливен (15.3 млн.лв.), Кърджали (14.8 млн.лв.), Велинград (9.5 млн.лв.), Варна (8.5 млн.лв.), Доспат (6.0 млн.лв.). Известен спад се наблюдава в края на 2016г., когато просрочените задължения се свиват до 184 млн.лв.

През юни 2016г. са приети промени в Закона за публичните финанси, касаещи общини във влошено финансово състояние, като разпоредбите на закона дефинират набор от критерии за определянето на една община като община с финансови затруднения. Предвижда се процедура за финансово оздравяване на тези общини и въвеждане на оздравителен план, както и възможност за подпомагане с временен безлихвен заем от държавата, чиито параметри ще се определят от министъра на финансите. Към момента са отпуснати първите два безлихвени заеми – на общините Перник (4 млн.лв.) и Белово (2 млн.лв.), след като са одобрени оздравителните им планове.

През 2015г. броят на населението на община Аксаково нараства с 1.2% на годишна база за разлика от броя на населението в страната, който намалява с 0.7%. Гъстотата му в община Аксаково се запазва по-ниска от средната за

страната. Делът на трудоспособното население остава близък до средния за страната, а благоприятен фактор представлява по-високият дял на населението в подтрудолюбна възраст в Аксаково. Безработицата в общината е по-висока от средната за област Варна, но по-ниско от средната за България.

През 2015г. произведената продукция от предприятията в общината бележи ръст от 20.6% спрямо предходната година, като в структурата ѝ водещ отрасъл се запазва преработващата промишленост с дял 67.4%, и ръст от 22.9%. През периода е прекъсната възходящата тенденция в инвестициите в ДМА на предприятията и те се свиват с 36.2% главно по линия на преработващата промишленост, която въпреки че и тук е основен отрасъл, отчита намаление от 73.8%. Значително се свиват и инвестициите на предприятията в строителния сектор (84.6%).

През 2016г. община Аксаково отчита положителен резултат от оперативна дейност в размер на 27.2% от приходите за местни дейности, като той значително превишава реализирания през предходната година. Резултатът от инвестиционна дейност е отрицателен, но недостигът се покрива изцяло от излишъка от оперативна дейност.

Собствените приходи на общината през последната година се повишават с 9.1% (8.5% за 2015г.). Повишението при данъчните приходи е 16.7% по линия на две от трите основни пера: при данъка върху превозните средства увеличението е 49.7%, а при данък недвижими имоти – 32.4%. Приходите от данъка при придобиване на имущества се свиват с 23.8%.

В рамките на неданъчните приходи водещи се запазват таксите с дял 68.6%. След спад през 2015г., през следващата година постъпленията от тях нарастват с 6.9% на годишна база. Структурата им продължава да е доминирана от такса битови отпадъци с дял 59.8%. Приходите от нея бележат ръст от 23.3% спрямо 2015г.

Затвърждава се стабилната тенденция на нарастване на доходите от собственост, където повишението през последната година е 29.3%, обусловена най-вече от повишението на наемите на земя (ръст 35.5%), които са и

основно перо с дял 61.9%. Приходите от продажба на имущество остават на нивото от 2015г., малко над 320 хил.лв.

Сумата на субсидиите и трансферите е положителна и чувствително по-голяма спрямо 2015г., когато са отчетени значителни по размер изходящи трансфери между бюджети и сметки за средства от ЕС във връзка с изпълнение на проекти по оперативни програми. Тази динамика допълнително съдейства за нарастването на приходите за местни дейности през 2016г. спрямо предходната година, заедно с ръста на собствените приходи.

Към края на 2016г. община Аксаково отчита просрочени задължения в размер на 353.5 хил.лв.

През 2016г. продължава тенденцията на ръст при разходите за местни дейности и дофинансиране на държавните дейности на община Аксаково – те отчитат ръст от 3.2% както по линия на текущите разходи (2.5%), така и на капиталовите (5.9%). В структурата им се наблюдават някои промени: след моментен спад в дела на разходите за благоустройство през 2015г. до 27.1%, през следващата година той отново се повишава, достигайки 45.0%. Следващи по значимост са разходите за общи държавни служби с дял 25.8%, с 5.5 п.п. по-висок спрямо отчетения за 2015г.

През 2016г. текущите разходи за благоустройство бележат ръст от 63.6% спрямо 2015г., достигайки 2 071 хил.лв., което е най-високата им стойност от 2010г. насам. Както и през предходните няколко години, водеща в структурата им е издръжката на чистотата с дял 38.3%, при която е налице спад от 14.9% на годишна база. Следващи по значимост с дял 33.3% са разходите за изграждане, ремонт и поддържане на уличната мрежа, които намаляват с 19.0%. Общината работи по няколко проекта за рехабилитация на уличната мрежа, а други са подадени и са в етап на проверка.

След 2014 и 2015г., през които Аксаково финансира капиталовата си програма почти изцяло със средства по европейски програми, през 2016г. делът на финансирането по

оперативни програми е едва 13.5%. От една страна това се обяснява с края на предходния програмен период, от друга следва да се има предвид, че общината вече е завършила ключови инфраструктурни проекти като изграждането на регионалното депо за отпадъци при с. Вълген, както и водните проекти за гр. Аксаково и с. Кичево.

Сравнителният анализ, изготвен от БАКР, съпоставя основни финансови показатели на община Аксаково (изчислени на глава от населението) със средните за страната, както и със стойностите на група общини със сходен брой население. По отношение на общите приходи и приходите за местни дейности на глава от населението Аксаково се позиционира неблагоприятно спрямо двете групи или близко до тях. При съпоставката на собствените приходи на глава от населението се вижда, че Аксаково заема малко по-добра позиция в сравнителен план, а при капиталовите разходи позицията на общината е близка до средната за групата, но малко по-неблагоприятна от средната за страната.

Кмет на община Аксаково през периода на актуализация е инж. Атанас Стоилов (ПП ГЕРБ), избран на последните местни избори през есента на 2015г. В структурата на общинската администрация са настъпили някои промени. Броят на заместник-кметовете е намален с един, като е освободена инж. Димитрина Димитрова. Към момента заместник-кметове са Руска Илиева и инж. Красимира Дянкова. През 2016г. се повишава постигнатата събираемост при данъка върху превозните средства и в по-малка степен при такса битови отпадъци, докато при данък недвижими имоти остава на нивото на предходната година.

БАКР изготвя финансова прогноза на общината за периода 2017-2019г. Получените резултати показват, че при развитие сходно с прогнозираното община Аксаково ще реализира положителен оперативен резултат през целия прогнозен период. Свободният паричен поток е отрицателен през първите две години, но се покрива изцяло от наличностите по сметки.

Положително влияние върху рейтинга на общината може да окаже затвърждаване на тенденцията на ръст на оперативния резултат, повишаване на събираемостта на

основните данъци и такси, намаляване и пълно погасяване на просрочените задължения, чувствително подобряване на основните инфраструктурни елементи.

До понижение на рейтинга могат да доведат увеличаване на задлъжнялостта и нарастване на просрочените задължения, формиране на отрицателен резултат от оперативна дейност, свиване на собствените приходи.

Основни финансови показатели в лева

(лева)	2016	2015	2014
Приходи за местни дейности, в т.ч.	7 262 670	2 543 421	5 879 318
Собствени приходи	4 646 839	4 260 408	3 926 556
- данъчни приходи	2 119 548	1 816 121	1 627 840
- неданъчни приходи	2 750 584	2 555 293	2 515 699
Субсидии и трансфери за местни дейности	2 615 831	-1 716 987	1 952 762
Капиталови разходи с бюджетни средства	1 303 369	1 231 138	736 914
Обща капиталова програма	2 392 689	19 385 634	11 648 229
Оперативен резултат	1 972 387	268 047	729 324
Оперативен резултат преди лихви	2 038 072	328 974	772 359
Резултат от инвестиционна дейност	-663 252	-3 484 174	-7 253
Дефицит/излишък за местни дейности	1 309 135	-3 216 127	722 071

Резюме на протокола от Рейтинговия комитет:

Членовете на Рейтинговия комитет разгледаха доклада за кредитен рейтинг на община Аксаково и обсъдиха факторите, определящи кредитния ѝ рейтинг, описани по-горе.

Предвид специфичния рисков профил на общината, както и състоянието на общата законова регулация на общините в България, базовият рейтинг беше определен на ниво BBB-. Дългосрочният рейтинг по националната скала A (BG) и краткосрочният A-1 (BG) бяха присъдени въз основа на позиционирането на рейтинговите характеристики на общината в сравнителен план спрямо другите общини в България.